

Hieronder ziet u de doelen voor rekenen die in groep 8 aan bod komen

Deze doelen zijn verdeeld in:

M8: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E8: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

M8 Blok 1 en 2

Automatiseren

- Getalbeelden: uitspraak en notatie getallen rond 1 miljoen
- Verschil tussen grote getallen
- Optellen en aftrekken tot 1 000 000
- Cijferend optellen en aftrekken (geldbedragen) tot 100 000
- Schattend optellen en aftrekken
- Cijferend vermenigvuldigen
- Schattend vermenigvuldigen en delen
- Delen met rest
- Vermenigvuldigen met 10, 100 en 1000
- Kommagetallen: getalvolgorde, aanvullen en afronden
- Breuken: helen uit breuk halen, van gemengde getallen breuken maken, gelijkwaardigheid, vermenigvuldigen, vereenvoudigen
- Relatie deling, breuk en kommagetal
- Procenten: korting en nieuwe prijs berekenen
- Relatie kommagetallen, breuken, percentages en verhoudingen
- Geld: afronden op hele euro's en op 5 of 10 cent
- Tijd: eeuw, jaar, kwartaal, maand, week, dag, uur, minuut, seconde, honderdsten van seconden en digitale tijd, tijdsduur, datumnotatie
- Lengte: km, hm, dam, m, dm, cm, mm
- Gewicht: kg, hg, dag, g, dg, cg, mg en ton, pond en ons
- Inhoud: l, dl, cl, ml en m^3 , dm^3 , cm^3 en lxbxh
- Oppervlakte: km^2 , hm^2 (ha), dam^2 , m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 en lxbxh
- Omtrek: $2xl + 2xbr$
- Meetkunde: vogelvluchtperspectief, plattegrond, aanzichten, uitslagen figuren
- Verhoudingen: 1 op de ..., gewicht/prijs, afstand/tijd
- Werken met rekenmachine

Tellen en getalbegrip

- Introductie miljard, getalbeeld: uitspraak en notatie

Bewerkingen

- Gemiddelde berekenen reeks getallen met max, 2 decimalen (2 getallen achter de komma)
- Toepassingen/context (sommen in verhaalvorm)

Vermenigvuldigen en delen

- Cijferend vermenigvuldigen
- Cijferend delen (herhaald aftrekken)

Kommagetallen

- Kommagetallen met 3 decimalen
- Verschil uitrekenen met max. 3 decimalen

Breuken

- Vergelijken ongelijknamige breuken
- Vermenigvuldigen van breuken
- Optellen en aftrekken van ongelijknamige breuken
- Breuken omzetten in kommagetallen

Procenten

- Uitrekenen prijsverhoging en nieuwe prijs

Meten

- Inhoud: inhoud bepalen ruimtelijke figuren

Meetkunde

- Oppervlakte en schaal bij plattegronden
- Silhouetten herkennen

Zakrekenmachine

- Afronden op 2 decimalen

Diversen

- Verhoudingen: gewicht/prijs
- Grafieken: lezen en interpreteren van een liggend staafdiagram, voorspellingen doen op basis van grafieken, gegevens in grafiek plaatsen
- Cirkeldiagram: relatie breuken, procenten en verhoudingen

M8 Blok 3 en 4

Automatiseren

- Uitspraak en notatie grote getallen
- Romeinse cijfers
- Optellen en aftrekken tot 1 000 000
- Cijferend optellen en aftrekken tot 100 000
- Getallen afronden op tienden, honderdsten en helen
- Gemiddelde met grote getallen
- Gebruik tekens: $>$, $<$, $=$, $\neq$
- Vermenigvuldigen en delen (schattend)
- Delen met rest
- Kommagetallen: optellen en aftrekken (schattend), vermenigvuldigen maten, delen
- Breuken: gelijkwaardig maken, vereenvoudigen, delen door 2 (helft), helen eruit halen, van gemengde getallen breuken maken, toepassingen/context

- Procenten: (schattend) rekenen
- Relatie breuken, percentages, kommagetallen en verhoudingen
- Geld: aanvullen tot rond bedrag, wisselen, prijs berekenen bij gewicht
- Tijd: rekenen met data, kalender, digitale tijd
- Lengte: km, hm, dam, m, dm, cm, mm
- Gewicht: kg, hg, dag, g, dg, cg, mg en ton, pond en ons
- Inhoud: l, dl, cl, ml en m^3 , dm^3 , cm^3 en lxbxh
- Oppervlakte: km^2 , hm^2 (ha), dam^2 , m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 en lxbxh
- Omtrek: $2xl + 2xbr$
- Meetkunde: schaal, schaalbegrip, vogelvluchtperspectief, plattegrond, aanzichten, uitslagen figuren
- Verhoudingen: formele notatie 1:4, gewicht/prijs
- Zakrekenmachine: rekenen met kommagetallen

Tellen en getalbegrip

- Grote getallen afronden op 100 000
- Uitspraak en schrijfwijze grote getallen

Bewerkingen

- Toepassingen/context

Vermenigvuldigen en delen

- Cijferend vermenigvuldigen
- Cijferend delen (herhaald aftrekken)
- Doordelen achter de komma

Kommagetallen

- Vermenigvuldigen en delen eenvoudige kommagetallen

Breuken

- Optellen en aftrekken van (ongelijknamige) breuken
- Vermenigvuldigen en delen met breuken

Procenten

- Uitrekenen totaal aan de hand van percentage
- Extra inhoud en nieuwe inhoud berekenen
- Rekenen met percentages groter dan 100%

Meten

- Gewicht: relatie verschillende gewichtsaanduidingen
- Oppervlakte: afrondend rekenen
- Oppervlakten en inhoud en vergelijken en berekenen bij gegeven schaal

Meetkunde

- Puntcoördinaten aflezen en tekenen binnen assenstelsel
- Verhoudingen stok/schaduw
- Effecten knipwerk vouwblaadjes kunnen beredeneren

Zakrekenmachine

- Delen met rest, breuken omzetten in kommagetallen
- Rekenen met percentages

Diversen

- Afstandstabel aflezen en interpreteren
- Grafieken: afstand/tijd aflezen, interpreteren en maken
- Beeldgrafiek: lezen, interpreteren en ermee rekenen

E8 *Herhaling van het eerste halfjaar op minimum-, basis- of plusniveau*

- Getallen en bewerking
- Kommagetallen
- Breuken
- Procenten
- Meten
- Meetkunde
- Informatieverwerking

Hieronder ziet u de doelen voor spelling die in groep 8 aan bod komen.

Deze doelen zijn verdeeld in:

M8: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E8: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

M8 Blok1

- woorden met *ng*; Tong: onderhandeling
- woorden met *cht*; Lucht: achterin
- woorden met *ei*; Reis: afscheiding
- woorden met *ij*; IJs: afwijking, afwijzing

Blok 2

- woorden met ik-vorm op *d*; Antwoorden: baden, beantwoorden, bereiden
- woorden met *th* die klinkt als *t*; Thee: apotheek, bibliotheek, discotheek
- woorden met *c* die klinkt als *s*; Cel: centrifuge, ceremonie, cilinder, cicier
- woorden met *c* die klinkt als *k*; Actief: commentaar, computer, concreet

Blok 3

- woorden met *y*; Baby: analyse, baby, dynamo, gymnastiek
- woorden met *x*; Taxi: complex, examen, excuus
- woorden met *é*; Café: comité, coupé, logé
- woorden met *ch* die klinkt als *sj*; Chauffeur: charmant, chef, cheque, chips

Blok 4

- Woorden met *ou* als *oe*; journaal
- Woorden met *-eau*; niveau, bureau
- Vreemde woorden zoals: camping, hockey etc
- Woorden met stomme *e* (niet in voor- of achtervoegsel) zoals: alsmede, derhalve etc

Blok 5

Categoriewoorden

- Woorden met achtervoegsels *-ig*, *-lijk*, *-heid* en *-teit*

E8 Blok 6

- Woorden met *-isch*
- Woorden met *tie* dat klinkt als *sie*
- Woorden met *ctie* dat klinkt als *ksie*
- Woorden met *ti* dat klinkt als *sj(ie)*

Blok 7

- woorden met ieel; Financieel: industrieel, materieel
- woorden met iële; Financiële: industriële, materiële
- woorden met air(e); Militair: autoritair, circulaire, meubilair
- woorden met eind -d of midden -d die klinkt als t; Hond: denkbeeld, grondslag, handenarbeid
- woorden met eind- d of midden -d die je niet kunt verlengen; Iemand: sterfstand, uiteraard
- woorden met meervoud op a; Musea: jubilea, mendia, podia, stadia
- woorden met meervoud op i; Politici: critici, medici, musici

Blok 8

- woorden met open lettergreep in het midden; Jager: argument, bestrating, chaos
- woorden met verdubbeling van de medeklinker; Bakker: accent, affaire, allerminst
- samenstellingen met en; Ziekenhuis: pannenkoek, perensap

Blok 9

- woorden met open lettergreep in het midden; Jager: omgeving, overheen, overigens, overslag
- woorden met verdubbeling van de medeklinker; Bakker: abonnement, accu, bestemming, ellende
- samenstellingen met en; Ziekenhuis: bejaardenhuis, bessensap, boekenbon, dennenbomen
- samenstelling met e; Zonnebril: apetrots, bakkebaard, beresterk, harteloos

Blok 10

- samenstellingen met s; Dorpsstraat: damesfiets, meisjesstem, meningsverschil
- namen van landen of werelddelen; Nederland: Afrika, Amerika, Canada
- bijvoeglijke naamwoorden van landen; Nederlandse: Afrikaanse, Amerikaanse, Europese

Doelen in groep 8

Werkwoordspelling

groep
8

Hieronder ziet u de doelen voor werkwoordspelling die in groep 8 aan bod komen.

Deze doelen zijn verdeeld in:

M8: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E8: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

M8 Blok 1

- klankvaste werkwoorden d-soort normaal; Kleuren: aanmoedigen, accepteren, behandelen
- klankvaste werkwoorden d-soort met z/s- wisseling; Reizen: gonzen, grazen, lozen
- klankvaste werkwoorden d-soort met v/f – wisseling; Leven: beleven, beloven, handhaven

Blok 2

- klankvaste werkwoorden met ik-vorm op *d*; Antwoorden: baden, beantwoorden, bereiden
- klankvaste werkwoorden met ik-vorm op *t*; Praten: barsten, begroeten, bezetten, haasten, haten

Blok 3

- klankveranderende werkwoorden normaal; Roepen: aantrekken, bespreken, deelnemen, onderbreken
- klankveranderende werkwoorden met z/s –wisseling; Kiezen: aanwijzen, bewijzen, genezen, opblazen
- klankveranderende werkwoorden met v/f – wisseling; Schrijven: aangeven, achterblijven, doorgeven
- klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinker(s); Zoeken: aankomen, bezoeken, binnenkomen, doorgaan

Blok 4

- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op *d*
- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op *t*

Blok 5

- Bijvoeglijk naamwoord
- Gebiedende wijs
- Persoonsvorm in tt en vt
- Voltooideelwoorden
- Bijvoeglijk gebruikt voltooideelwoorden'
- Klankvaste werkwoorden met z/s of v/f wisseling
- Klankvaste werkwoorden met ik-vorm op *d*
- Klankvaste werkwoorden met ik-vorm op *t*
- Klankveranderende woorden 'normaal'
- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op *d*
- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op *t*
- Klankveranderende woorden met z/s of v/f wisseling

E8 Blok 6

- Klankvaste werkwoorden d-soort normaal
- Klankvaste werkwoorden met z/s of v/f wisseling
- Klankvaste werkwoorden met ik-vorm op d
- Klankvaste werkwoorden t-soort normaal
- Klankvaste werkwoorden met ik-vorm op t
- Klankveranderende woorden 'normaal'
- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op d
- Klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op t
- Klankveranderende woorden met z/s of v/f wisseling
- Klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinkers.

Blok 7

- Klankvaste werkwoorden d-soort normaal; Kleuren: aanmoedigen, achtervolgen
- klankvaste werkwoorden d-soort met z/s wisseling ; Reizen: omhelzen vrezén
- klankvaste werkwoorden d-soort met v/f wisseling ; Leven: overleven, veroorloven
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op d; Antwoorden: begeleiden, opvoeden, uitbreiden
- klankvaste werkwoorden t-soort normaal ; Werken: aanraken, beschikken, ontsnappen
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op t; Praten: benutten, ontvluchten, uitrusten
- klankveranderende werkwoorden normaal:; Roepen: aanvragen, bespreken
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op d; Rijden: bestrijden, bevinden
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op t ; Fluiten: afsluiten, opeten
- klankveranderende werkwoorden met z/s wisseling ; Kiezen: opblazen, voorlezen
- klankveranderende werkwoorden met v/f wisseling; Schrijven: achterblijven, overschrijven
- klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinker(s); Zoeken: bezoeken, binnenkomen, meebrengen

Blok 8

- Klankvaste werkwoorden d-soort normaal; Kleuren: aanmoedigen, achtervolgen
- klankvaste werkwoorden d-soort met z/s wisseling ; Reizen: omhelzen vrezén
- klankvaste werkwoorden d-soort met v/f wisseling ; Leven: overleven, veroorloven
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op d; Antwoorden: begeleiden, opvoeden, uitbreiden
- klankvaste werkwoorden t-soort normaal ; Werken: aanraken, beschikken, ontsnappen
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op t; Praten: benutten, ontvluchten, uitrusten
- klankveranderende werkwoorden normaal:; Roepen: aanvragen, bespreken
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op d; Rijden: bestrijden, bevinden
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op t; Fluiten: afsluiten, opeten
- klankveranderende werkwoorden met z/s- wisseling; Kiezen: opblazen, voorlezen
- klankveranderende werkwoorden met v/f- wisseling; Schrijven: achterblijven, overschrijven
- klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinker(s); Zoeken: bezoeken, binnenkomen, meebrengen

Blok 9

- Klankvaste werkwoorden d-soort normaal; Kleuren: aanmoedigen, achtervolgen
- klankvaste werkwoorden d-soort met z/s wisseling ; Reizen: omhelzen vrezén
- klankvaste werkwoorden d-soort met v/f – wisseling ; Leven: overleven, veroorloven
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op d; Antwoorden: begeleiden, opvoeden, uitbreiden
- klankvaste werkwoorden t-soort normaal; Werken: aanraken, beschikken, ontsnappen
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op t; Praten: benutten, ontvluchten, uitrusten
- klankveranderende werkwoorden normaal:; Roepen: aanvragen, bespreken
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op d; Rijden: bestrijden, bevinden
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op t ; Fluiten: afsluiten, opeten
- klankveranderende werkwoorden met z/s- wisseling ; Kiezen: opblazen, voorlezen
- klankveranderende werkwoorden met v/f- wisseling; Schrijven: achterblijven, overschrijven
- klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinker(s); Zoeken: bezoeken, binnenkomen

Blok 10

- Klankvaste werkwoorden d-soort normaal; Kleuren: aanmoedigen, achtervolgen
- klankvaste werkwoorden d-soort met z/s wisseling ; Reizen: omhelzen vrezén
- klankvaste werkwoorden d-soort met v/f – wisseling ; Leven: overleven, veroorloven
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op d; Antwoorden: begeleiden, opvoeden, uitbreiden
- klankvaste werkwoorden t-soort normaal ; Werken: aanraken, beschikken, ontsnappen
- klankvaste werkwoorden d-soort met ik-vorm op t; Praten: benutten, ontvluchten, uitrusten
- klankveranderende werkwoorden normaal:; Roepen: aanvragen, bespreken
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op d; Rijden: bestrijden, bevinden
- klankveranderende werkwoorden met ik-vorm op t ; Fluiten: afsluiten, opeten
- klankveranderende werkwoorden met z/s- wisseling ; Kiezen: opblazen, voorlezen
- klankveranderende werkwoorden met v/f- wisseling; Schrijven: achterblijven, overschrijven
- klankveranderende werkwoorden met wijziging medeklinker(s); Zoeken: bezoeken, binnenkomen, meebrengen

Hieronder ziet u de doelen die voor taal in groep 8 aan de orde komen.

Deze doelen zijn verdeeld in:

M8: doelen die in de eerste helft van het jaar behandeld worden.

E8: doelen die in de tweede helft van het jaar behandeld worden.

M8 Blok 1

- Wederkerende werkwoorden hanteren.
- Een woord dat in het enkelvoud eindigt op;
  - *ie* omzetten in het meervoud op een *n* met een trema op *e*;
  - *ee* omzetten in het meervoud op *en* met een trema op *e*;
  - *ie* omzetten in het meervoud op *en* met een trema op *e*.
- Van een samengestelde zin twee zinnen maken.
- Een relatie leggen tussen verbale en non-verbale taal.

Blok 2

- Een woord in het enkelvoud omzetten in een woord in het meervoud op *a* of *i*.
- Woordbetekenissen leren aan de hand van verzameltermen, synoniemen, homoniemen en het indelen van woorden in groepen.
- Taalgebruik aanpassen aan doel en situatie (formeel en informeel).
- Van een werkwoord een tegenwoordig deelwoord maken.

Blok 3

- Het begrip *gezegde* kennen.
- Samenstellingen maken met `s en met `en'.
- Kennis hebben van de functie van de hoofdletter, het uitroepteken, de komma en de punt en deze in een zin kunnen gebruiken.
- Oorzaak-gevolgrelaties en middel-doelrelaties in zinnen kunnen hanteren door het gebruiken en benoemen van het juiste voegwoord.

Blok 4

- Een bepaling van plaats in een zin aangeven.
- Aangeven welk woord niet in een reeks hoort op basis van bepaalde eigenschappen.
- Het verschil kennen tussen moedertaal en een vreemde taal.
- Samenstellingen maken met *e*.
- Het voltooid deelwoord gebruiken als bijvoeglijk naamwoord.

Blok 5

- Zinnen in de directe rede omzetten in zinnen in de indirecte rede en omgekeerd.
- Aardrijkskundige namen als bijvoeglijk naamwoord gebruiken.
- Weten dat een taal of taalvariant op verschillende manieren gebruikt kan worden.
- Het werkwoordelijk gezegde onderscheiden en benoemen in een zin.

E8 Blok 6

- Een bepaling van tijd in een zin aangeven.
- Aangeven dat taal of een taalvariant op verschillende manieren gebruikt kan worden.
- Stoffelijk bijvoeglijke naamwoorden onderscheiden en benoemen.
- Taalgebruik aanpassen aan doel en situatie (formeel en informeel)

Blok 7

- De term persoonlijk voornaamwoorden kennen en deze woordsoort kunnen onderscheiden in een zin.
- Het begrip lijdend voorwerp kennen en dit zinsdeel kunnen onderscheiden in een zin.
- Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegdes verklaren en gebruiken.
- Naamwoordelijk gezegde kunnen onderscheiden en benoemen in een zin.

Blok 8

- Nuanceverschillen tussen woorden kunnen hanteren.
- Zinnen in de lijdende vorm kunnen omzetten in de bedrijvende vorm en omgekeerd.
- De term bezittelijk voornaamwoord kennen en deze woordsoort onderscheiden in een zin.
- Het begrip meewerkend voorwerp kennen en dit zinsdeel onderscheiden in een zin.

Blok 9

- De term aanwijzend voornaamwoorden kennen en deze woordsoort onderscheiden in de zin.
- Zinnen kunnen omzetten in zinnen met een gebiedende wijs.
- De term bezittelijk voornaamwoorden en deze woordsoort kunnen onderscheiden in een zin.
- Het begrip lijdend voorwerp kennen en dit zinsdeel kunnen onderscheiden in een zin.

Blok 10

- De term aanwijzende voornaamwoorden kennen en deze woordsoort onderscheiden in de zin.
- Het werkwoordelijk en het naamwoordelijk gezegde kunnen onderscheiden in een zin.
- Aardrijkskundige namen als bijvoeglijk naamwoord kunnen gebruiken.
- Het begrip meewerkend voorwerp kennen en dit zinsdeel kunnen onderscheiden in een zin.

Doelen in groep 8

Woordenschat!

groep
8

Hieronder ziet u de doelen voor woordenschat die in groep 8 aan de orde komen.

M8 en E8

- Het leren van de betekenis van woorden die gerelateerd zijn aan het thema
- Het leren van strategieën om zelf woordbetekenissen te achterhalen:
  - Betekenis van woorden afleiden uit plaatjes en context
  - Betekenis afleiden van een omschrijving
  - Betekenis van een woord achterhalen door uit te gaan van woordstructuur (keuken-tafel/ de afval-berg)
  - Betekenis van voor- en achtervoegsels kennen en gebruiken (-loos / -baar)
  - Herkennen van dezelfde stam in verschillende woorden (fraai-verfraaien-verfraaiing)
  - De woordbetekenis afleiden van een synoniem (bank – sofa)
  - De woordbetekenis afleiden van een antoniem (dik – dun, zwart-wit).